

Høgni Djurhuus
fekk Móðurmáls-
virðislønina
2012

UMAFTUR AFTURUM

Lokalur ryggverkur í ongum ryggi

Sjálvandi eiga börn og tannáringar at sleppa at reika úti um náttina.

So er friður heima við hús, og foreldrini kunnu gera, sum tey vilja.

Tað skulu politikararnir ikki so frægt sum hugsa um.

Nakrir

politikarar hava rygg, beinan rygg, beinhardan rygg. Teir tora at taka avgerðir, og teir tora eisini at fremja sínar avgerðir í verki.

Eg kann nevna Hitler, Stalin, Mao og Trump millum annað.

Teir vóru og eru virkisfúsir og ágrýtnir.

Aðrir poltikarar taka avgerðir. So rópar onkur bøðøð. Og so taka politikararnir avgerðina aftur. Hon var kanska ikki tann rætta kortini. Ella hvat og hví og hvussu?

Og politikarin skal jú veljast aftur. Tí ber illa til at fremja avgerðir, sum onkrum veljara ikki damar.

Tað er fólkaræði. Í einum demokratii sleppa fólk at velja sær politikarar. Eingin velur ein politikara, sum ger okkurt skilagott fyri landið. Tað damar veljaranum ikki. So vraka teir í staðin fyri at velja.

Í einum fólkaræði ræður um at duga at telja, duga væl at telja, upp í 17 til dømis.

Tað hevur ongan týdning, um avgerðin er til frama fyri alt landið. Um onkrum ikki damar hana, ja, so kann hon ikki brúkast. Tað er fólkaræði.

Teir, sum eg nevndi í áðni, Adolf, Josef og teir, taldu ikki atkvøður. Tað høvdu teir

ikki fyri neyðini. Teir taldu heldur ikki líkini. Deyð fólk taldu líka lítið við sum tey livandi.

Men teir torðu at taka avgerðir, tóku tær og ikki minst framdu tær í verki.

Onga samvitsku, gamaní, men hvat skal hon brúkast til í realpolitikki?

Hjá okkum í háløvaða fólkaræðinum ætlaði landsstýrið, at kommunurnar skuldu missa nakað av skatti fyri at hjálpa fyritiðarpensjónistum. Tey hava eisini valrætt. Men so róptu kommunurnar bøðøð, og so bakkaði landsstýrið. Vorðið sum ryggur. Men kommunustýrisfólk fara eisini á val. Og landspolitikarar, sum eru í lögtinginum fyri at føra lokalpolitikk, kunnu atkvøða í lögtinginum. Og so er 17 ikki longur rætta talið.

Hjá veljaranum er eingin munur, um kommunan ella landið tekur pengarnar frá teimum.

Í lögtinginum eru nakrar kommunur. Løgtingið er eitt kommunustýri.

Politikkur er at vilja, haldi eg, at ein segði.

Gamaní, men vilja hvat? Vilja sær og sínum tað besta. Tað er hjartagott og hugaligt og alt tað.

Vit, sum ikki fara tvassandi á val kortini, billa okkum inn, at lögtingið er fyri alt landið og øll fólk, háfloygt, men nøkunlunda soleiðis ljóðar tað.

Men kanska er lögtingið tað, tá vit gloyma lex hetta ella lex hatta, lex lex.

Løgtingið er fyri øll, eisini fyri tey, sum ikki velja.

Sum sólin, sum skínur á øll, eisini okkum heidnu. Tey bógva í londunum, har sum sólin skínur mest.

Og var ikki okkurt um bestu sannføring. Besta sannføringin hjá einum lögtingsfólki er ikki altíð tann sama, sum besta sannføringin hjá flokki tess.

Flokkar kunnu ikki, men gera tað kortini, teir noyða sini fólk at atkvøða móti teirra bestu sannføring.

Floksagin vantar, siga tey. Nú eru einstaklingar og ikki flokkar í lögtinginum.

Eg vildi havt rygg sum ein politikari, tí so var eg lagaligari.

Eg kundi bakka og bakka. Ikki verið støðufastur, prinsippfastur, tí tað er so strævið.

Útigongubann brúka tey har, sum kriggj er.

Latið børnini og tannáringarnar sleppa út á midnátt. Foreldrini vita betur, hvat er best, ið hvussu so er tey, sum leggja nakað í børnini hjá sær. Øll hini eigur samfelagið. Sum lokalpolitikarar í landsins tingi eiga.

Hvør hevur ræðið í einum fólkaræði?

Rúsan 25 ár:

Krógvæði brennivín í dokumentmappu

– Sum ein gekk oman í Spruttkjallarinn eftir einum ella tveimum tundurkøssum, so mátti ein av berum forvitni sjálvandi líka skeita eftir navninum. Og so segði eg nakrar ferðir innantanna: Jamen hesin drekkur jú ikki...

Soleiðis sigur Heri Á. Simonsen, fyrrverandi postmaður, og sum er ein av teimum gomlu postmonnunum í Havn, ið sera væl minnst tíðina, tá postmenn útlýggjaðu alt rúsdrekka í Føroyum.

Í dag eru 25 ár síðani, at hendan 86 ára gamla mentanin fór í søguna,

og Rúsdrekkasøla Landsins tók yvir alla sølu og útlýggjana v rúsdrekka í Føroyum.

Heri Simonsen er tikin úr leikum sum undirhaldari, og tí var hann sjálvandi biðin um at undirhalda á hátíðarveitsluni hjá Rúsunum leygarkvøldið. Men vit hava eisini fingið hann at greitt okkum eitt sindur frá um hesa tíðina á Posthúsinum í Havn – og vit hava verið í gamla myndasavninum hjá Sosialinum og leitað fram nakrar myndir sum vísa, hvussu støðan var á posthúsum upp undir høg-tíðir:

– Tað uppstóðu ofta stuttligar støður undir gomlu skamtanar- og postordraskipanini. Fólk fingugular útlýggjarsedlar bornar út, og so møttu tey á Posthúsinum við einum ella fleiri útlýggjarsedlum, rindaðu avgreiðslugjaldið til Postverkið og eisini toll, sigur Heri Simonsen – og vit lata hann halda fram:

– Uppundir ólavsøku, uppundir jól og eisini áðrenn páskafrítíðini bíløgdu nógv "sprutt", sum tað oftast var nevnt tá. Vit arbeiddu ofta yvirtíð áðrenn ólavsøku og áðrenn jólini at hjálpa eldri postmonnunum. Teir tóku ímóti kund-

unum, og góvu okkum ein ella fleiri útlýggjarsedlar til tundurkassar/brennivínsskassar, sum kundin skuldi hava.

Tundurkassararnir vóru í Spruttkjallarinum, sum lá á hæddini millum, har sum Posthúskjallarinn og Snarskivan eru í dag.

Tað vit gingu oman í Spruttkjallarinn eftir einum ella tveimum tundurkøssum, so mátti tú av berum forvitni sjálvandi, líka skeita eftir navninum. Og so segði eg nakrar ferðir innantanna:

– Jamen hesin drekkur jú ikki?. Men tað skuldu vit ikki blanda okkum uppí. Var avgreiðslugjald og tollur rindaður, og var tundurkassin krússaður av og hevði fingið eitt útlýggjarsedlar-nummar, so skuldi hann handast kundanum, ferdugt. Nakrar ferðir (eg nevni ikki nøkur nøvn) handaðu vit tundurkassan til ein, sum ikki var navn sum stóð á sedlinum.

Heri heldur skemtandi fyri, at Vestpack og aðrir framleiðarar av svørtum skrelliposum tjentu nógva hesa tíðina.

– Trý út av fyra, sum møttu á Posthúsinum á Vaglinum at "loysa út", sum tað æt høvdu svartar skrelliposar við, og eitt tvey trý

og gólvið á posthúsinum á Vaglinum var rokað við tónum tundurkøssum. Summi vóru enn tá so óttafull, at tey betaltu avgreiðslugjald og tollin, og vildu hava kassan útlýggjaðan á rampuni aftan fyri Posthúsið á Vaglinum.

– Tann rampan vendi ímóti Býráðssalinum. Og so stuttligu gonguløgini hjá teimum høvdu loyst út.

Heri Simonsen sigur, at tað mest stuttliga í Postverks-skamtanartíðini var tann risastóri meirilutin av føroyingum, sum bíløgdu Spruttkassararnir sum "Poste Restante" til eitt pinkalítið posthús, sum var nakrar ella nógvar kilometrar frá heimbygdini.

– Tá vit so pakkaðu tundurkassar í postsekkir til ymisku økini í Føroyum máttu vit ofta flenna:

– Sandavágur 2 tundurkassar
– Miðvágur 2 tundurkassar
– Sørvágur 3 tundurkassar
– og Vatnsoyrar 88 tundurkassar!!!